

UPUTE ZA PACIJENTE
(Izdanje 9,27.10.2021.)

Prijem pacijenata (Zelena zgrada, suteran)
ponedjeljak - petak 6:30 do 8:30 sati

Izdavanje nalaza prema dogovoru:

- **Osobno:** ponedjeljak - petak 12 do 15 sati (Zelena zgrada, suteran)
- **poštom**
- **e-poštom** – uz potpisivanje privole prilikom uzimanja uzoraka

Bez predbilježbe se primaju djeca, trudnice, osobe s invaliditetom, hematološki i onkološki pacijenti

Predbilježbe:

- **Telefaks:** +385 1 4920-217
- **e-adresa:** predbiljezbe.lab@kbc-zagreb.hr
- **Osobno:** Na prijemnom šalteru od 10:00 - 15:00h
- **putem kontakt obrasca na web stranici KBC-a Zagreb**

Telefon za informacije: +385 1 2376-310 od 12-14 sati

Prijem pacijenta

Od 1.10.2020. godine ne koriste se papirnate crvene HZZO uputnice već isključivo e-Uputnice koje liječnik PZZ-a (primarne zdravstvene zaštite) šalje u Centralni zdravstveni informacijski sustav Republike Hrvatske - CEZIH. Za pronalazak e-Uputnice u CEZIH-u, prilikom prijema u laboratorij i/ili dodjele termina za uzimanje uzorka krvi (naručivanja), nužni su podaci: ime i prezime, točan datum rođenja, MBOO i/ili OIB pacijenta. Isti su dio Potvrde o izdanim uputnicama liječnika PZZ i Potvrde o zahtjevu termina.

Opće upute za pripremu pacijenta prije uzorkovanja krvi

Dan prije uzorkovanja krvi izbjegavati intenzivnu tjelesnu aktivnost te uzeti uobičajene obroke hrane, ali ne premasne. Poslije 22 sata uvečer, dan prije odlaska u laboratorij, ne uzimati hranu, ne piti alkohol niti pušiti.

Ako se zna da neka farmakološki aktivna tvar (lijekovi, alkohol, kofein, nikotin, sredstva ovisnosti, oralni kontraceptivi) značajno utječe na rezultat pretrage koja se traži, treba je u dogovoru s liječnikom, ako je moguće, izbjegavati najmanje dva dana prije uzorkovanja krvi.

Uzorkovanje venske krvi

Uzorkovanje krvi provodi se ujutro između 7 i 10 sati. Od dolaska u ambulantu do uzorkovanja krvi pacijent treba mirovati 15 do 30 minuta.

Uzorkovanje krvi se provodi u sjedećem ili ležećem položaju iz vene u podlaktici.

U postupku se koriste: dezinficijens i vata (za mjesto uboda), sterilna igla i epruvete s podtlakom.

Ako uzorkovanje krvi nije uspjelo, postupak se ponavlja iz druge ruke.

Uzimanje uzorka kapilarne krvi

Uzorkovanje kapilarne krvi provodi se iz nedominantne ruke (dešnjaci iz lijeve, ljevac iz desne) iz prstenjaka, ženama i djeci iz srednjeg prsta, a djeci do godinu dana iz pete.

U postupku se koriste: dezinficijens i vata (za mjesto uboda) i sterilna lanceta.

Upute za pripremu pacijenta prije određivanja lipidnog statusa

Dva tjedna prije uzorkovanja krvi uobičajeno se hraniti i izbjegavati promjene u tjelesnoj težini. 48 sati prije uzorkovanja krvi izbjegavati intenzivnu tjelesnu aktivnost i ne uzimati alkohol. 24 sata prije uzorkovanja krvi uzimati uobičajene obroke hrane, ali ne premasne. 12 sati prije uzorkovanja krvi - poslije 19 sati uvečer dan prije odlaska u laboratorij ne uzimati hranu, ne piti alkohol i kavu niti pušiti. Preporuka je određivanje kolesterola provoditi najmanje 8 tjedana nakon akutnog infarkta miokarda, kirurške operacije, traume, sekundarne bolesti s promjenama u metabolizmu lipida, akutne bakterijske ili virusne infekcije. U dogovoru s liječnikom, 48 sati prije uzorkovanja krvi ne uzimati lijekove koji utječu na koncentraciju lipida (antihipertenzivi, estrogini, progestini, tiroidni hormoni).

Upute za pripremu pacijenta prije određivanja željeza

24-48 sati prije uzorkovanja krvi ne piti pića obogaćene vitaminima i stimulansima. Ako je pacijent pod terapijom preparatima željeza i/ili multivitaminским preparatima obogaćenim željezom, uzorkovanje krvi treba provesti najmanje 7-10 dana nakon peroralnog uzimanja preparata

željeza, 3 dana nakon davanja intravenoznih preparata i 1 mjesec nakon intramuskularnog davanja željeza.

Upute za pripremu pacijenta prije testa za okultno krvarenje u stolici

Tri dana (minimalno 48 sati) prije i tijekom testiranja pacijent se mora pridržavati sljedeće dijetae:

Dozvoljeno uzimati: dobro kuhano meso, piletina, puretina, riba, jogurt i mlijeko, kuhano voće i povrće, salate, visoko vlaknasta hrana, koštunjavo voće, kikiriki, kokice, kruh od integralnog brašna.

Nije dozvoljeno uzimati: nedovoljno pečeno ili polu-kuhano crveno meso, jetrica, bijela repa, hren, dinje, lubenice, banana, rajčice, vitamin C i drugi nesteroidni protuupalni lijekovi, te preparati željeza. Test treba odgoditi za vrijeme menstruacije, proljeva, krvarenja iz hemeroida i mokraćovoda.

Upute za pripremu pacijenta prije određivanja kalprotektina u stolici

Uzorak stolice se ne smije uzimati za vrijeme menstruacije. Također, pretraga se ne preporučuje kod uzimanja nesteroidnih protuupalnih lijekova, kao što su aspirini, andoli i ibuprofeni.

Upute za pripremu pacijenta prije provođenja testa oralne podnošljivosti glukoze (OGTT) i postprandijalne koncentracije glukoze

OGTT se provodi ujutro nakon što je pacijent prethodnu noć bio natašte (8-14 sati), a 3 dana prije toga na uobičajenoj prehrani (>150 g ugljikohidrata na dan) i bez ograničavanja tjelesne aktivnosti. Za vrijeme testa pacijent ne smije jesti, piti kavu i druga pića, pušiti niti biti izložen pojačanoj tjelesnoj aktivnosti.

Za test postprandijalne koncentracije glukoze pacijent mora nakon prvog uzimanja krvi pojesti svoj uobičajeni doručak i uzeti propisanu terapiju.

Oba testa podrazumijevaju višekratno uzimanje uzorka, a pacijenti se primaju isključivo do 8:00.

Upute za pripremu pacijenta kod praćenja oralne antikoagulacijske terapije (PV-INR)

Ne uzimati oralnu antikoagulacijsku terapiju na dan uzimanja krvi! Ne mijenjati uobičajene prehrambene navike, posebice unos namirnica bogatih vitaminom K (rajčica, zeleno lisnato povrće: brokula, špinat, zelena salata, blitva, kelj, šparoge).

Agregacija trombocita i kapacitet primarne hemostaze (PFA-100)

7-10 dana prije uzimanja krvi NE uzimati andol, aspirin i druge nesteroidne protuupalne lijekove (indometacin, ibuprofen). Izuzetak su bolesnici kojima je pretraga agregacije trombocita i kapaciteta primarne hemostaze tražena **izričito** zbog kontrole specifične terapije.

Uzimanje uzorka mokraće za kvalitativnu analizu

Uzorak izbora je srednji mlaz prve jutarnje mokraće nakon noćnog sna, toalete vanjskog spolovila, prije doručka i drugih aktivnosti, pri čemu vrijeme od posljednjeg pražnjenja mjehura treba biti najmanje 4, a najviše 8 sati. Analizu se ne preporučuje raditi kod žena neposredno prije, za vrijeme i neposredno nakon menstruacije kao ni kod žena koje imaju vidljiv vaginalni iscjedak.

Opće upute za skupljanje 24-satne mokraće

Prvi jutarnji uzorak mokraće baciti, a svu ostalu mokraću, uključujući i prvi jutarnji uzorak sljedećeg dana skupljati u čistu posudu. Tijekom skupljanja mokraću držati na hladnom mjestu. Cjelokupnu količinu 24-satne mokraće donijeti u laboratorij.

Upute za skupljanje 24-satne mokraće za određivanje kateholamina

Prije termina narudžbe doći po spremnik za mokraću s otopinom za čuvanje. (prijem materijala KZLD-a, zelena zgrada-suteren, soba 2). Prvi jutarnji uzorak mokraće baciti, a svu ostalu mokraću, uključujući i prvi jutarnji uzorak sljedećeg dana skupljati u posudu s otopinom za čuvanje (**klorovodičnom kiselinom**). Tijekom skupljanja mokraću držati na hladnom mjestu i izvan dohvata djece. Cjelokupnu količinu 24-satne mokraće donijeti u laboratorij.

Za određivanje 5-HIAA prije skupljanja mokraće u prehrani izbjegavati banane, ananas, orašaste plodove, rajčice, kivi, patliđan, šljive i avokado, te kofein, nikotin i alkohol.

Upute za genetičko testiranje

Genetičko testiranje za nasljedni rak (BRCA1 i BRCA2 testiranje) sukladno važećim smjericama provodi se isključivo nakon provedenog genetičkog savjetovanja (Klinika za onkologiju). U tom smislu, pri dolasku na vađenje krvi za navedeno, obavezno je donijeti dokaz o provedenom savjetovanju. Testiranja bez prethodnog genetičkog savjetovanja neće se provoditi. U svrhu pravilnog tumačenja nalaza bolesnicima, rezultati genetičkog testiranja izdaju se nadležnim liječnicima koji su proveli savjetovanje.

Priredile: M. Fuček, I. Alpeza Viman